

# **Mijn Economische Zelfhulpgids**

*Ontwerp Je Eigen Economie*

Joris Beekman

ISBN: 9789403828466

© Joris Beekman

## Inhoud

|                                                         |     |
|---------------------------------------------------------|-----|
| Inleiding.....                                          | 5   |
| 1: De Nieuwe Economische Realiteit .....                | 6   |
| 2: Jouw Economische Identiteit .....                    | 21  |
| 3: Digitale Vaardigheden als Economisch Kapitaal .....  | 35  |
| 4: Inkomensdiversificatie en Slimme Strategieën.....    | 50  |
| 5: Financiële Veerkracht en Wendbaarheid .....          | 65  |
| 6: Economie en Ecologie – Duurzaam Denken en Doen ..... | 79  |
| 7: Maatschappelijke Economie – Van Ik naar Wij .....    | 93  |
| 8: Jouw Economische Manifest .....                      | 108 |
| Slotwoord van de auteur .....                           | 121 |
| Eerder verschenen van Joris Beekman.....                | 122 |



# Inleiding

We leven in een tijd waarin de economie niet langer een stabiele achtergrond is maar een dynamisch speelveld dat ons dagelijks leven doordringt. Vaste banen worden flexibele opdrachten. Bezit maakt plaats voor toegang. Digitale tools vervangen menselijke arbeid en financiële systemen lijken steeds minder ontworpen voor de mens die erin leeft.

Veel mensen voelen zich in deze nieuwe werkelijkheid vooral één ding: overgeleverd. Overgeleverd aan algoritmes, aan inflatie, aan systemen die ze niet begrijpen en aan keuzes die ze niet zelf hebben gemaakt.

Maar wat als je niet hoeft te overleven in deze economie? Wat als je haar kunt *ontwerpen*?

Dit boek is geen handleiding voor rijk worden, geen verzameling snelle tips of een pleidooi voor financiële ascese. Het is een gids voor mensen die hun economische leven bewust willen vormgeven. Voor wie autonomie zoekt in een wereld die steeds minder voorspelbaar is. Voor wie wil leven volgens waarden, niet alleen volgens cijfers.

Je hoeft geen econoom te zijn om dit boek te begrijpen. Je hoeft geen ondernemer te zijn om het toe te passen. Wat je wél nodig hebt, is nieuwsgierigheid, reflectie en de bereidheid om je eigen rol in het grotere geheel te herzien. Want jouw economie begint niet bij de beurs maar bij jezelf.

We gaan samen op pad. Van overleven naar ontwerpen. Van passief naar actief. Van systeemvolger naar systeemvormer. Welkom bij jouw economische zelfhulp-gids.

Joris Beekman

# 1: De Nieuwe Economische Realiteit

De economie zoals we die kenden is aan het vervagen. Wat ooit een stabiel decor was met vaste banen, voorspelbare loopbanen en duidelijke financiële kaders is veranderd in een dynamisch landschap waarin flexibiliteit, technologie en onzekerheid de hoofdrol spelen. De regels zijn herschreven maar veel mensen proberen nog steeds te spelen volgens het oude spel.

In dit hoofdstuk duiken we in die transitie. We onderzoeken hoe werk, inkomen en bezit zijn gefragmenteerd, hoe digitale platforms en kunstmatige intelligentie de spelverdelers zijn geworden en waarom traditionele modellen zoals het pensioenstelsel of het vaste contract steeds minder houvast bieden. Niet om je te ontmoedigen maar juist om je te laten zien dat deze verschuiving ook kansen biedt, mits je weet waar je moet kijken.

De nieuwe economische realiteit vraagt om een ander soort denken. Niet langer wachten op zekerheid van buitenaf maar zelf grip krijgen op jouw economische leven. Dit hoofdstuk legt de basis: het helpt je begrijpen wat er verandert, waarom dat gebeurt en hoe jij daarin je eigen koers kunt bepalen. Want wie de spelregels kent, kan ze ook herschrijven.

Welkom in de economie van nu. Vloeibaar, grillig maar vol potentieel.

## 1.1 De verschuiving van vast naar vloeibaar

In de vorige eeuw was het economisch leven overzichtelijk: je ging naar school, vond een baan, werkte door tot je pensioen en bouwde onderweg een huis, een gezin en een spaarrekening op. Tegenwoordig voelt dat model als een nostalgisch sprookje. De realiteit is vloeibaar geworden. Banen zijn tijdelijk, loopbanen grillig en het idee van zekerheid is vervangen door flexibiliteit.

Deze paragraaf onderzoekt hoe deze verschuiving is ontstaan, wat het betekent voor jou als individu en hoe je hier niet alleen mee omgaat maar er ook je voordeel mee kunt doen.

### **Van carrièreladder naar jungle**

De klassieke carrièreladder - een gestage klim omhoog binnen één organisatie - is vervangen door een jungle vol zijpaden, afdalingen en onverwachte sprongen. Waar vroeger loyaliteit aan een werkgever loonde, is nu wendbaarheid de sleutel.

Mensen switchen vaker van baan, van sector en zelfs van werkvorm: van loondienst naar freelance, van fulltime naar projectmatig.

Deze jungle vraagt om een ander soort navigatie. Je hebt geen vaste route maar wel een kompas nodig. Dat kompas bestaat uit je vaardigheden, je waarden en je vermogen om kansen te herkennen. Het betekent ook dat je je eigen loopbaan moet ontwerpen in plaats van volgen. Dat klinkt spannend maar het biedt ook vrijheid: je kunt je werk afstemmen op je leven, in plaats van andersom.

De uitdaging is om niet te verdwalen in de chaos maar je eigen pad te kappen. En dat begint met het besef dat de jungle geen vijand is maar een landschap vol mogelijkheden.

### **De opkomst van de gig-economie<sup>1</sup>**

De gig-economie is het schoolvoorbeeld van deze vloeibare realiteit. Van maaltijdbezorgers tot online consultants: steeds meer mensen verdienen hun geld via losse opdrachten, platforms en tijdelijke klussen.

Flexibiliteit is het verkoopargument maar daarachter schuilt vaak onzekerheid, gebrek aan sociale bescherming en een continue druk om jezelf te verkopen.

---

<sup>1</sup> Arbeidsmarkt waarin mensen losse, tijdelijke opdrachten uitvoeren **via digitale platforms**; zonder vaste baan of langdurig contract.

Toch hoeft de gig-economie geen valkuil te zijn. Wie bewust kiest voor deze vorm van werken, kan profiteren van autonomie, variatie en schaalbaarheid. Het vraagt wel om ondernemerschap, zelfdiscipline en strategisch denken. Je bent niet alleen uitvoerder maar ook je eigen manager, marketeer en financieel planner.

De kunst is om de gig-economie niet te ondergaan maar te structureren. Door je aanbod scherp te definiëren, je klantenkring te bouwen en je inkomstenstromen te spreiden, kun je van losse *gigs* een duurzaam model maken.

Het is geen bijbaan meer maar een bouwsteen van jouw persoonlijke economie.

### **Waarom zekerheid een illusie werd**

Zekerheid was ooit het fundament van economische planning. Maar in een wereld van geopolitieke instabiliteit, technologische disruptie en klimaatontwrichting is zekerheid een illusie geworden. Pensioenen zijn niet gegarandeerd, vaste contracten bieden geen levenslange bescherming en zelfs spaargeld verliest waarde door inflatie.

Dat klinkt somber maar het opent ook de deur naar een andere mindset: die van wendbaarheid en veerkracht. In plaats van te bouwen op vaste structuren, leer je omgaan met verandering. Je ontwikkelt scenario's, buffers en vaardigheden die je niet afhankelijk maken van één werkgever, één sector of één systeem.

Zekerheid is vervangen door zelfredzaamheid. En dat is geen verlies maar een verschuiving van macht: van externe structuren naar interne kracht.

Wie dat begrijpt, hoeft niet bang te zijn voor onzekerheid maar kan haar gebruiken als brandstof voor groei.

### **Samenvatting 1.1**

De economie is flexibel geworden en dat vraagt om een nieuwe manier van denken en handelen. De klassieke

loopbaan is vervangen door een jungle vol mogelijkheden, de gig-economie biedt kansen én risico's en zekerheid is niet langer vanzelfsprekend. Maar wie deze realiteit leert begrijpen en vormgeven, ontdekt dat flexibiliteit geen bedreiging is maar een uitnodiging tot ontwerp.

## **1.2 Platformkapitalisme en digitale macht**

De economie van vandaag speelt zich grotendeels af op digitale platforms. Van werk tot winkelen, van communicatie tot creatie: we bewegen ons door ecosystemen die niet van ons zijn maar van bedrijven met ongekende macht.

Platformkapitalisme is de dominante vorm geworden waarin waarde wordt gecreëerd, verdeeld en gecontroleerd. Dit heeft grote gevolgen voor hoe we werken, verdienen en ons economisch positioneren.

In deze paragraaf onderzoeken we de rol van Big Tech als nieuwe werkgever, de invloed van algoritmes op onze economische keuzes en de verborgen prijs die we betalen voor digitaal gemak.

### **Big Tech als nieuwe werkgever**

Steeds meer mensen verdienen hun inkomen via platforms zoals Uber, Fiverr, Etsy, Amazon, YouTube of TikTok. Deze bedrijven bieden toegang tot werk, publiek en verdienmodellen maar ze zijn geen traditionele werkgevers. Er is geen contract, geen bescherming, geen onderhandeling. Je bent zelfstandig maar ook afhankelijk. Je werkt binnen de regels van het platform en die regels kunnen op elk moment veranderen.

Big Tech fungeert als poortwachter van economische kansen. Wie zichtbaar wil zijn, moet het algoritme begrijpen. Wie wil verkopen, moet zich voegen naar de voorwaarden. Dit vraagt om een nieuwe vorm van ondernemerschap: eentje die niet alleen creatief is maar ook strategisch en digitaal vaardig.

Het is belangrijk om je positie te kennen. Ben je gebruiker, producent of product?

Door bewust te kiezen hoe jij je verhoudt tot deze platforms, kun je ze inzetten als middel in plaats van als meester. Dat begint met inzicht in hun werking en met het besef dat jouw autonomie niet vanzelfsprekend is maar wel verdedigbaar.

### **Algoritmes en economische afhankelijkheid**

Achter elk platform schuilt een algoritme. Een set regels die bepaalt wat je ziet, wie jou ziet en welke kansen je krijgt. Deze algoritmes zijn niet neutraal. Ze sturen gedrag, belonen bepaalde keuzes en maken andere onzichtbaar. Als je inkomen afhankelijk is van zichtbaarheid zoals bij contentcreatie, freelance werk of e-commerce dan ben je in feite afhankelijk van een ondoorzichtig systeem.

Dit creëert een nieuwe vorm van economische kwetsbaarheid. Je kunt alles goed doen en toch verdwijnen uit de feed. Je kunt investeren in kwaliteit en toch minder verdienen dan iemand die het algoritme beter bespeelt. Dat is frustrerend maar ook een wake-up call: economische zelfredzaamheid betekent ook algoritmisch bewustzijn.

Leer hoe algoritmes werken. Begrijp wat ze meten, wat ze belonen en hoe je ze kunt beïnvloeden. Maar blijf kritisch. Laat je niet reduceren tot een datapunt. Gebruik technologie maar behoud je menselijkheid. Want uiteindelijk is jouw waarde méér dan wat een algoritme kan berekenen.

### **De prijs van gemak**

Digitale platforms maken ons leven makkelijker. Eén klik en je hebt een maaltijd, een taxi, een klus of een klant. Maar gemak heeft een prijs en die is vaak verborgen.

Denk aan privacyverlies, verslavingsmechanismen, uitbuiting van werkers en monopolisering van markten. Wat efficiënt lijkt, is soms economisch en maatschappelijk destructief.

Als consument ben je onderdeel van dit systeem. Elke keuze die je maakt - welk platform je gebruikt, waar je koopt, hoe je betaalt - heeft impact.

Door bewust te kiezen, kun je bijdragen aan een gezondere digitale economie. Dat betekent soms minder gemak maar meer waarde. Meer controle. Meer ethiek.

Gemak is verleidelijk maar autonomie is krachtiger. Dit hoofdstuk daagt je uit om je digitale gedrag te herzien. Niet om alles af te zweren maar om slimmer te kiezen. Zodat je platforms gebruikt die jou dienen, in plaats van andersom.

## **Samenvatting 1.2**

Platformkapitalisme heeft de spelregels van de economie veranderd. Big Tech fungeert als werkgever zonder verantwoordelijkheid, algoritmes sturen onze kansen, en gemak komt met verborgen kosten.

Wie hierin wil navigeren, moet digitaal bewust zijn, strategisch handelen en ethisch kiezen. Economische zelfredzaamheid begint met het herkennen van macht en het terugpakken van regie.

## **1.3 AI, automatisering en werktransformatie**

Kunstmatige intelligentie (AI) en automatisering zijn geen toekomstmuziek meer; ze zijn het ritme waarop de hedendaagse economie danst. Van klantenservice tot contentcreatie, van logistiek tot juridische analyse: steeds meer taken worden overgenomen door systemen die sneller, goedkoper en schaalbaarder zijn dan mensen. Dat roept vragen op. Wat blijft er over voor jou? Hoe blijf je relevant in een wereld waarin technologie steeds meer bepaalt wat waardevol is?

In deze paragraaf verkennen we de impact van AI op werk, de kansen én bedreigingen van automatisering en hoe jij jezelf economisch toekomstbestendig maakt.

## **Wat AI doet met banen**

AI verandert niet alleen *hoe* we werken maar ook *wat* we doen. Taken die repetitief, voorspelbaar of data-intensief zijn, worden steeds vaker geautomatiseerd. Denk aan boekhouding, klantenservice, vertalingen, zelfs het schrijven van teksten. Dat betekent dat bepaalde functies verdwijnen of drastisch veranderen.

Maar het betekent ook dat er nieuwe rollen ontstaan: AI-trainers, prompt engineers, data-ethici, digitale strategen.

De sleutel ligt in het begrijpen van de verschuiving. AI neemt geen werk *weg*: het verschuift de waarde van menselijke arbeid. Creativiteit, empathie, strategisch denken en contextueel inzicht worden belangrijker dan ooit. Wie zich richt op vaardigheden die machines niet kunnen repliceren, vergroot zijn economische relevantie.

Het is dus geen kwestie van concurreren met AI maar van samenwerken. Zie AI als een assistent, niet als een bedreiging. Leer hoe je het inzet om je werk te versterken, je processen te versnellen en je impact te vergroten.

Want wie technologie slim omarmt, vergroot zijn speelveld.

## **Automatisering als kans en bedreiging**

Automatisering roept vaak angst op: verlies van banen, controle, menselijkheid. En die zorgen zijn terecht.

Maar automatisering is ook een kans mits je weet hoe je ermee omgaat. Het kan repetitieve taken wegnemen, ruimte creëren voor creatief werk en je helpen om efficiënter te opereren. Het kan je tijd teruggeven.

De bedreiging zit niet in de technologie zelf maar in het ontbreken van regie. Als je niet weet wat er geautomatiseerd wordt, waarom en door wie, dan ben je speelbal. Maar als je actief kiest welke processen je automatiseert en hoe je de vrijgekomen ruimte benut, dan ben je ontwerper.

Automatisering vraagt om een nieuwe mindset: van controle naar coördinatie. Je hoeft niet alles zelf te doen maar je moet wel begrijpen wat er gebeurt.

Dit hoofdstuk helpt je om die balans te vinden. Zodat je technologie niet ondergaat maar inzet als een strategisch hulpmiddel.

### **Hoe je relevant blijft**

Relevantie is geen vast gegeven, het is een dynamisch proces. In een wereld waarin technologie razendsnel evolueert, is het belangrijk dat jij meebeweegt. Niet door alles te leren maar door slim te kiezen. Welke vaardigheden maken jou uniek? Welke kennis is toekomstbestendig? Welke rol wil jij spelen in het grotere geheel?

Blijven leren is essentieel. Maar leren hoeft niet academisch te zijn.

Podcasts, online cursussen, communities, experimenteren: het gaat om nieuwsgierigheid en aanpassingsvermogen.

Relevantie betekent ook dat je jezelf durft te herdefiniëren. Misschien ben je geen 'marketeer' meer maar een 'contentstrateeg met AI-ondersteuning'. Misschien ben je geen 'coach' maar een 'digitale mentor'.

Je hoeft niet alles te kunnen. Maar je moet wel weten wat je toevoegt.

Dit hoofdstuk helpt je om die waarde scherp te krijgen en om jezelf economisch opnieuw te positioneren. Want wie zichzelf blijft ontwikkelen, blijft van waarde ongeacht de technologie.

### **Samenvatting 1.3**

AI en automatisering veranderen het werklandschap ingrijpend. Sommige functies verdwijnen, andere ontstaan. De uitdaging is niet om technologie te vermijden maar om haar strategisch te omarmen. Door te focussen op menselijke vaardigheden, regie te nemen over automatisering en jezelf voortdurend te ontwikkelen, blijf je relevant in een economie